

ОПТИМІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ ЗАЛІЗНИЧНИХ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

OPTIMIZATION OF TRANSPORT LOGISTICS FOR RAIL FREIGHT TRANSPORTATION

*к.е.н., доцент Н.В. Гриценко, к.т.н., доцент Д.С. Козодой
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)*

*N.V.Hrytsenko PhD (Ekon.), D.S. Kozodoi PhD (Tech.)
Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)*

Розвиток транспортної логістики на залізничному транспорті, є запорукою ефективності економічної складової всієї галузі. Сучасною тенденцією в логістиці залізничних вантажних перевезень є оптимізація транспортування вантажів. Однак зношеність рухомого складу та застаріла колійна інфраструктура стримують розвиток логістики залізничних вантажних перевезень. Як наслідок, вантажний залізничний транспорт залізниці не повною мірою відповідає зростаючим сучасним вимогам щодо економії палива та енергії, а також витрат на технічну експлуатацію. Парк вантажних вагонів зношений на 73,2%, а локомотивів - на 71,1%, це перешкоджає зниженню собівартості перевезень [1,2].

Однією з проблем логістики українських залізниць є низька швидкість руху. У багатьох європейських країнах вантажним поїздам дозволено рухатися з максимальною швидкістю 120 км/год. У Україні технічне обмеження швидкості для вантажних поїздів становить 80-90 км/год, однак вони можуть розвивати таку швидкість лише на прямих, модернізованих і добре укріплених коліях. Обробка контейнерних вантажів також є важливим фактором у логістиці вантажних залізничних перевезень. Відсутність у нашої країні сучасних контейнерних терміналів класу "А" обмежує реалізацію принципу універсальності в транспортній логістиці, який дозволяє завантажувати вагони будь-яким вантажем, у будь-який час і в будь-якому місці [3].

Не менш важливим фактором у підвищенні ефективності організації залізничних вантажоперевезень є скорочення часу простою вагонного парку під час вантажно-розвантажувальних робіт, а також забезпечення зворотного завантаження вагонів. Деякі маршрути контейнерних перевезень не передбачають зворотного завантаження вагонів, що призводить до повернення порожніх вагонів [4]. Для вирішення цієї проблеми необхідне залучення додаткових вантажопотоків і посилення маркетингових зусиль для забезпечення зворотного завантаження. Крім того, залізничні вагони часто залишаються невикористаними на коліях, що належать підприємствам, під час завантаження та розвантаження, а також на прикордонних переходах через

неналежну інфраструктуру терміналів. Для вирішення цієї проблеми оптимізація використання вагонного парку сприятиме кращому регулюванню процедур ціноутворення та дозволить краще задовольняти потреби клієнтів завдяки покращенню диспетчеризації та кількісних і якісних показників роботи рухомого складу.

У розвитку логістики вантажних залізничних перевезень виникають інституційні проблеми, пов'язані з відсутністю стандартизації тарифів, неузгодженістю митних процедур та неналежними умовами для транспортування вантажів територією України.

Для оптимізації організації логістичних перевезень вантажів залізничним транспортом в Україні необхідно оптимізувати наступні напрямки:

1) підвищення швидкості руху вантажних поїздів до 90 км/год шляхом закупівлі сучасних вантажних вагонів та потужних локомотивів (модернізація та зміцнення залізничного полотна, дворівневі розв'язки, оптимальні маршрути доставки вантажів).

2) оптимізація ефективності використання вагонного парку: скорочення порожнього пробігу вагонів шляхом забезпечення їх зворотного завантаження; запровадження електронного документообігу для скорочення часу митного оформлення; скорочення маршрутного часу.

3) підвищення рівня сервісу як для вантажовідправників, так і для вантажоодержувачів, через забезпечення збереження вантажу на всьому шляху перевезення, використання єдиного перевізного документа та надання можливості оперативного відстеження місцезнаходження вантажу під час транзиту.

4) зниження транспортних витрат (впровадження гнучкої тарифної політики та чітких графіків руху; оптимізація існуючих маршрутів вантажних поїздів для збільшення завантаження поїздів на основних маршрутах; впровадження нових систем управління як вантажними перевезеннями, так і вантажними поїздами).

Отже, ефективне перевезення вантажів залізницею має фундаментальне значення для логістичних систем України. Оптимізувати транспортні логістичні залізничні вантажні перевезення можна за допомогою різних підходів і стратегій, через комплексні міркування і стратегії, які включають в себе ефективне планування і розробку маршрутів, управління вантажопотоками, а також використання сучасних технологій та інновацій.

[1] Бойченко М.В. Проблеми транспортної логістики вантажних перевезень в Україні. Вісник економічної науки України. 2018. № 2 (35). С. 22-26.

[2] Жаворонкова Г.В., Божок А.Р. Управління інформаційною інфраструктурою логістики на залізничному транспорті. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2015. № 2. С. 140–142.

[3] Музикіна Г. І. Визначення заходів, необхідних для підвищення провізної спроможності залізниць України [Текст] / Г. І. Музикіна, Т. В. Болвановська, О. О. Мазуренко // Вісник Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. -2008. - Вип. 26. - Д. ДНУЗТ, 2008. - С. 23-27.

[4] Трушина Н. В. Трансформація транспортно-логістичної системи в Україні на засадах зеленої логістики. Економічний вісник Донбасу. 2019. № 2(56). С. 151-161. [Електронний ресурс] URL: <http://evd.luguniv.edu.ua/index.php/evd/article/view/48> (дата звернення 30.10.2023).